

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá n. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalhoz intézendők.

Egyes szám árak: 4

NAGYVÁRAD, június 28.

Fontos kérdés.*

(Id. V. N.) Neveljen-e a tanító az iskolában vagy csak tanítson?

Fontos kérdés, a melynek ma már senki előtt sem volna szabad kérdésnek lenni.

»Az erkölcsök általánosan tapasztalt elvadásásával szemben jobb nevelésre — tehát nem csak nevelésre, de jobb nevelésre — van szükség.«

»Az iskola ne csak tanítson, hanem neveljen is. Neveljen jobb és szelidebb erkölcsökre, neveljen önuralomra, a gonosz szenvedélyek megfékezésére.«

Annyiszor és annyit irtak már e tárgyról, hogy azt hinné az ember, hogy e fontos kérdéssel ma már a társadalom minden osztálya és első sorban azok, kiket e valóban fontos kérdés legjobban illet, annyira tisztában vannak, hogy a tanítók, az iskola nevelői hivatását a tanítói hivatástól elválaszthatatlannak tartják. Pedig, fájdalom, nem úgy van.

Azon alkalommal, hogy a testi fenytéknek az iskolában alkalmazása tárgyában a Népnevelési Közlöny hasábjain felvetett kérdés oly élénk eszmecserére adott alkalmat, sőt még a napi sajtót is foglalkoztatta, akadtak és pedig éppen azok táborából, kik e kettős hivatás, már t. i. az iskola — a tanító — nevelői és tanítói hivatása együvé tartozásának és szétválaszthatatlanságának apostolai kell,

*) Az iskolai év bezárása alkalmával készségesen adunk tért ennek a józan felfogásu cikknek, mely egy olyan férfiú tollából származik, aki élete java részét a gyermekek tanításával és nevelésével töltötte. Szerk.

hogy legyenek, — hála Istennek! kevesen, de mégis elszomorítóan elegenden, — kik még ma is abban a ferde meggyőződésüket nem átalják kinyilvánítani, — hogy »a tanító az iskolában *ne neveljen, csak tanítson*.« Ez is azon »modern eszmék« egyike, a melyek megtestesülésétől mentse meg a társadalmat a magyarok Istene!

Ha nem tanító, nem szülő, tehát talán kevésbé érdekelt egyén ajkairól hallanók ezen — szülők és tanítók előtt egyaránt rettenetes — szavakat, még akkor is méltó megbotránkozással vehetnők; mennyivel inkább megdöbbenést kelt e kijelentés, midőn azt legközelebb érdekelt, illetékes egyén ajkairól kell hallanunk!

»Semmi sincs új az ég alatt.«

Én nem irom alá e mondat igazságát, mert az a kivánság, az az állítás, vagy minek nevezzem, hogy a tanító az iskolában *csak tanítson* és *ne neveljen*, annyira új előttem, hogy igazán meglepetés — még pedig kellemetlen meglepetés számba megy.

Istenem! de ki neveljen hát, ha nem a tanító!? Hisz' vannak gyermekek, kiket ha a tanító nem, — senki sem nevel.

Azok, kiket hivatásuk a tanítói pályára vezérelt s különösen kik hosszabb idők óta működnek ugyanazon állomáson s így tanítványaik családi viszonyait közelebbről ismerik, tudják legjobban, hogy vannak gyermekek, kik a szülői háznál noha pedig a voltaképeni alakító nevelésnek ott kellene végbemenni, — nevelésben egyáltalában nem részesülnek. S ha e szánandó teremtetéseket még az iskola,

a tanító sem neveli: mi lesz belőlük? De lehet-e iskolát, tanítást nevelés nélkül még csak képzelni is!? Mi a tanító ismeretostó munkája az érzelmek fejlesztése, a szív, az erkölcs nemesítése — nevelés nélkül?! Valjon vethet-e a földműves a felszántatlan, megműveletlen, kellően nem készített talajba magot? S ha e merényletet mégis elkövetné: várhatná e munkájának gyümölcsét? Bizonyára nem.

Valamint a földet felszántani, megporhanyítani, a gyomtói megtisztítani, szóval a vetőmag befogadására kellően előkészíteni kell, ép úgy kell felhasogatni a szívet is a nemes érzelmek befogadására, behatolva annak legmélyebb rejtekébe, számüzni, kiirtani onnét mindazt, mi a szépnek, jónak, nemesnek, az erkölcs megfogamzásának útját állhatná s csak ha e talaj kellően elő van készítve, kezdődhetik a vetés munkája, a tanító második hivatása, a tanítás.

A gyermekek részint hajlamaik, részint az elhanyagolt vagy elhibázott, ferde családi nevelés, részint pedig a környezet rossz példája következtében, legtöbbször különféle hibákkal, fogyatkozásokkal jönnek fel az iskolába. — Vannak, kik otthon egyáltalán semmiféle nevelésben nem részesülnek. Az atyát a kenyérkereset, a munka már kora hajnalban, midőn gyermekei még édes álomban szenderegnek, a gyárba vagy egyéb munkára szólítja; ott tölti az egész napot s ha este fáradtan hazatér, alig várja, hogy törődött testét lenyugtathassa. Az anya hasonlóképen, — ha anyai kötelmeinek tudatában volna is, vagy az atyához hasonlóan nincs ideje

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

ILLUZIÓ.

Irtá: Deér.

Kedves Nagysád! Levelét megkaptam. Őszintén szólva, már előre félttem attól, amit olvasni fogok, mert tudom, hogy Nagysád majd minden levelében egy-egy érdekes és sokszor nem éppen könnyű probléma megfjtését kéri tőlem. Csak-hogy amit most kérdez tőlem, arra nagyon nehéz feleletet adnom. Nem szeretnék felelős lenni egy egész életért, egy életnek minden boldogságáért.

Nagysád azt írja, hogy szerelmes egy főhadnagyba, aki viszont szereti. Ez ugyan még nem volna baj! Hanem ott a hiba, hogy Nagysád is szegény leány s a főhadnagynak sincs semmije a fizetésén kívül. Ez pedig már öreg hiba, mert ebben az esetben a főhadnagy nem veheti el Nagysádat.

Ugy látszik azonban, hogy a főhadnagy igaz szerelemmel viseltetik Nagysád iránt, mert kész letenni a tisztai egyenruhát s valami polgári állás után nézni, hogy aztán egybekelhesenek.

És most jön a probléma. Nagysád azt kérdi tőlem, hogy vajjon boldog lehet-e az ilyen házasság, mikor a férj egy fényes, ragyogó pályától válik meg s lesz egyszerű, szürke kishiva-

talnok csak azért, hogy magáénak mondhassa azt a leányt, kit szeret?

Bajos erre feleletet adni. Mindenesetre ez a szerelem nagyon őszinte, igaz lehet, ha ilyen nagy áldozatra képes. Csakhogy ez még nem elég. Az a nagy, rajongó szerelem nem tart örökké. A házasságot már nem idealizmus, különösen a szegény embereknél. És azok a mindennapi gondok, a kenyér utáni lótas-futás csakhamar lehüti azt a nagy, erős szenvedélyt, amit szerelemnek hívnak. Eltűnik, szertefoszlik az illúzió a képzelt boldogságokról, melynek elég a két kis szobás lakás, meg a havi negyven-ötven forint.

Ez ugyan nem mindig így van. Csakhogy ritka az a férfi, kinek annyira erős, határozott jelleme legyen, hogy mindenben túl tegye magát. Értem ezt a jelen és ehhez hasonló esetekben. Annak a szegény hivatalnok embernek bizony sokszor eszébe fog jutni a ragyogó egyenruha, az ur, gavailleros élet.

És ha majd jó az idő, mikor a férj újra visszavágyik abba a másik, elhagyott, fényes életbe, — akkor kezdődik a boldogtalanság. Akkor vége lesz az illúzióknak, mely oly poetikusnak találja a kis udvari lakást, a hideg vacsorákat, melyeket kettesben, esetleg hármasban fogyasztanak el.

De nem akarom én itt hideg okoskodásokkal elriasztani Nagysádat. Ugyis hiába volna. Hanem tudok én egy kis történetet, melynek egyik szereplője ma is él. Ugyanaz a történet-

nek kezdete, ami a Nagysád esete. Kivánom, hogy Nagysád története ne oly szomorú véget érjen, mint azé.

Olyassa végig figyelemmel s aztán — gondolkozzék rajta. Igaz, hogy csak egy eset, — de azért talán kiolvashat belőle valamit, talán éppen azt, amit tudni óhajtana.

* * *

A leányt Jolánnak hívták. Szegény leány volt, de nagyon szép. És ez a szép leány szerelmes volt egy huszár főhadnagyba.

Valami bálon találkoztak először, a főhadnagynak feltűnt a leány szépsége s udvarolni kezdett neki. A leány szívesen fogadta a főhadnagy udvarlását.

Tán maga sem tudta, hogyan, de egyszer csak érezni kezdte, hogy a daliás főhadnagy képe mindinkább belevésődött a lelkébe. Álmaiba is beleszővődött egy édes ábránd valami nagy, igaz boldogságról.

A főhadnagy sem maradt közönyös a leány iránt. Mindig gyakrabban kereste föl Jolánt s ő is érezni kezdte, hogy valami édes, jóleső melegség fogja el egész valóját, ha a leány közelében van.

Boldogok voltak igaz szerelmükben. De aztán jött a keserűség ideje.

A főhadnagy bevallotta szerelmét a leánynak s a leány is biztosította őt igaz szerelméről. A főhadnagy igazán boldog volt erre a valómásra. De aztán, mikor a tekintete oda té-

gyermekeivel foglalkozni, ha, ha volna, talán hiányzik szívéből — nem a szeretet, mert testileg talán növeli, ápolja, gondozza gyermekeit, hanem — a vallásos érzelmek, mely voltaképeni alapja az anyai kötelem tudása, átérzése — és teljesítésének s mely arra ösztönözzé, hogy gyermekeinek ne csak testi nevelése és fenntartásáról gondoskodják, de azok lelkével is — nevelésével is — foglalkozzék!?

Igy nő fel számtalan gyermek, a nélkül, hogy Istentől, vallásról, erkölcsről a jó és szépről vagy kötelességekről valamit hallott vagy azokról csak halvány fogalmat is szerzett volna a szülői háznál. A szülők elfoglaltsága, gyakori vagy legtöbbször egész napi távolléte alatt az ily gyermek, hozzá hasonló sorsu, magára hagyott, gyakran nála idősebb és szintén a nevelés hiányával felnőtt, erkölcsileg már romlott gyermekek társaságára van utalva, kiktől aztán mindazt eltanulja, a mit tudnia nem kellene. Igy nő fel 6 éves koráig vagyis azon időig, midőn a kötelező iskoláztatás értelmében tankötelessé lesz s iskolába kell járnia. És feljön a kis ujoncz iskolába, a nélkül, hogy tudna egyebet — a rossznál. Vajjon mit fog csinálni a tanító az ilyen, — igazán szánandó — szerencsétlen gyermekekkel. Szeretném e kérdést a »modern eszmék« hirdetőjének feladni, ki azt kívánja, hogy a tanító az iskolában *ne neveljen, csak tanítson*.

A józan ész, a gyakorlat és tapasztalat azt bizonyítja, hogy a családi nevelésnek szoros párhuzamban kell állani az iskolai neveléssel, mert csak így tölthetik be a szülők s a tanítók azon magas szentes hivatást, melyre az Ur szólította őket s a melynek lelkiismeretes betöltéséért mérhetetlen felelősséggel tartoznak Istennek s a társadalomnak egyaránt. S ha a szegény, vagy könnyelmű — lelki szegény — szülők elmulasztották nevelői kötelemeket, vajjon ugyanezt tegye-e a tanító is, kinek ez egyik főhivatását képezi ép úgy, mint a szülőknek?

Mennyi fáradságtól, mennyi testet és

lelket ölő munkától lenne megkímélve a tanító, ha kellően elkészített anyagot kapna kezeibe, melyen azonnal és biztosan megkezdhetné ismeretközlő munkáját, a tanítást! De az ily parlagon hagyott, elromlott vagy a legjobb esetben kellően elő nem készített talajon más hivatás vár a tanítóra első sorban.

Mennyi munkájába kerül a tanítónak, míg a kis ujonczokat nyugodtan ül, rendhez szoktatni, engedelmeskedni, figyelni stb. megtanítja; míg a félénket bátorítani, a makacsot, önteltet, kihívó természetűt, elbizakodottat megfélemezni tudja; mekkora nevelői talentumra, mennyi szeretetre, mily óriási türelemre van szüksége, míg a gyengébb tehetségűek elméjéhez hozzáfér; míg a szeretet, a szelidség a türelem drágaköveiből feltudja építeni azt az aranyhidacsát, melyen át a kis ember szívéhez, érzelmeinek, hajlamainak rejtekéhez hozzáfér?

Ezt a hidacsát mielőbb felépíteni, a tanítvány szívében minden szépnek és jónak befogadására előkészíteni: legelső és legszentebb hivatása a tanítónak mint nevelőnek, ha azt akarja, hogy munkásságát óhajtott siker koronázza. S meg is teszi ezt minden, hivatása magaslatán álló tanító, nemcsak azért, mert tudja, hogy ennek mulasztása esetén munkája meddő marad, hanem mert tudatában van annak, hogy annak teljesítése hivatásos, lelkiismeretbeli kötelessége. Valamint a nap éltető melegére kinyílik a virág kelyhe és feltárja illatát, himporát és édességét, úgy nyílik meg az ártatlan gyermeki kebel is a tanító szeretetének, lelke melegének, szavainak hatására és válik alkalmassá: először a szépnek és jónak s azután az ismeretek befogadására.

»Semmi sem tökéletes az ég alatt.«

Nincs gyermek, kivel szemben a tanítónak mint nevelőnek munkája ne akadna. Nevelni kell tehát a tanítónak az iskolában ott is és akkor is, ahol és amikor a szülők nevelői feladatukat betöltötték.

A tanítónak nem is lehet azon egyoldalú feladata, hogy a gondjaira bízott

ifju nemzedéket a nyújtott ismeretek által csak *okosabbá* tegye, hanem a ma már e tekintetben tiszta nézettel és látkörrel bíró és megdönthetetlen alapokon nyugvó azon paedagogiai igazságot egy percze sem szabad szem elől tévesztenie, mely szerint csak akkor felel meg magas szentes hivatásának tökéletesen, ha az ész művelése mellett a szívképzésről, a nevelésről sem feledkezve meg, tanítványait *jobbakká* is teszi.

Megmérhetetlenül ferde felfogás vagy a legnagyobb elfogultság kell ahhoz be nem látni, hogy a tanításnak nevelés nélkül nem volt eredménye, tehát nem is sok értéke lehet. A tudás különben is, egy magában véve nem boldogíthat sem egyest, sem nemzetet. A tudomány nemes érzelmek, az ész szív nélkül hasonlít a kiszáritott rózsához, melynek színe nincs, illata tovaszállt.

Neveljenek hát csak azok a jó tanítók, ne *csak tanítsanak!*

Minden okos, értelmes és gyermekei boldogságát szíven hordozó szülők óhajának adok kifejezést akkor, midőn arra kérem a tanító urakat, hogy iskolájukban ne *csak tanítsanak, de neveljenek is!* Neveljenek szelidebb, jobb erkölcsökre, hogy az új nemzedék a jelenleginél ne csak *okosabb, de jobb* is legyen.

És ha a tanító — az iskola — bevégezte nevelői feladatát, neveljen a társadalom is és így nem lesz annyi szegény és annyi vér társadalmi életünk mindennapi szomorú krónikájában*!

Az új kvóta.

Régen nem esett szó már a kvótáról, pedig már az összes kiegyezési javaslatokat letárgyalta a képviselőház, csak a bankszabadalom van részben még hátra.

Érdekes szenzációs újdonsággal szolgál a kvótára vonatkozólag az *Egyetértés*. Ez az újság ugyanis, amint állítja, a legjobb forrásból vett értesítések alapján a következőket jelenti: »A két kormány között immáron el van döntve a kvótahányad. E szerint az új kvótaszám: 66:2

vedt a ragyogó kardbojtra, egyszerre valami keserű, fájó érzés szállta meg a lelkét. Az jutott eszébe, hogy a leánynak semmije sincs s ő maga is szegény fiú.

Ez a gondolat aztán gyötörte, kizozta a főhadnagyot. Sokáig nem szólt róla a leánynak, csak magában gyötörődött. Százszor is elhatározta, hogy ott hagyja a katonaságot s keres valami hivatalt. De erre a gondolatra egész valója felriadt. Katona volt testestől-lelkestől. Szerette pályáját s neki is meg voltak a maga álmai fényes előmenetelről, dicsőségekről.

De hiába, — szíve, szerelme nem engedte nyugodni. A leány is észre vette a főhadnagyon, hogy levert, szomorú. Megkérdezte tőle, mi bántja? A főhadnagy őszintén felelt:

— Látja, édes Jolán, mi nem lehetünk igazán boldogok. Utunkban áll a szegénységünk. Én pénz nélkül nem házasodhatom, ezt maga is tudja. Gondoltam arra is, hogy levetem ezt az aranyujtásos ruhát s keresek valami állást, amiből aztán szép szerényen megélhetnék. De félek attól, hogy jönne majd idő amikor visszavágyódnám ebbe a mostani életembe. Ez pedig baj volna ránk nézve. Én rá nézve azért, mert megutálnám azt a szürke, mindennapi életet, magára édes azért, mert terhére lennék, tán meg is szomorítanám.

A leány talán nem is értette meg teljesen a főhadnagy szavait. Ő neki csak azon járt az esze, hogy a főhadnagy nem veheti el, — vége az előre álmódott nagy boldogságnak.

Erre a gondolatra könnybe lábadt az a gyönyörű, mélységesenkék szempár s a leány zokogni kezdett.

A főhadnagy szíve közepébe nyilallott ez a zokogó hang. Most még szebbnek, kívánatosabbnak tűnt föl előtte a leány. Vigasztalni akarta.

— Ne sirjon Jolán! Még nincs teljesen vége ami boldogságunknak.

A leány a főhadnagra emelte könyvtől csillogó szeméit s úgy beszélt hozzá édes, behizelgő, szerelmes hangon.

— Ugy, ugy, csak vigasztaljon! Ha igazán szeret, ne beszéljen többé így! Az igaz szerelem mitől sem riad vissza. És ha maga igazán szeret, akkor le tudja tenni a kardot, a ezífra ruhát. Tudni fog én értem áldozatot hozni, küzdeni, fáradni. Az én szerelmem meg fogja édesíteni napjait s meglátja, hogy nagyon boldogok lennénk mi ketten, ha egyszerű, regényes életet élünk át.

Ez a beszéd hatott a főhadnagra. Látta a leány nagy szerelmét, érezte, hogy az ő szíve is visszariad a szakítástól. Határozott.

Mint valami édes, rózsaszínű illúzió élt lelkében az a gondolat, hogy milyen szép életök lesz nekik kettesben, csendes boldogságban.

— Ne féljen Jolán, — mondta a leánynak — szeretem magát igazán, őszintén. Megfogom mutatni, hogy igazi szerelem tud lemondani, tud áldozatot hozni, fáradni, küzdeni. Leteszem a kardot, hogy elnyerjem a maga kezét.

Egy hosszú, édes csók volt a válasz erre a beszédre . . .

A főhadnagy megtartotta ígéretét. Letette az egyenruhát s lett belőle valami szerény fizetésű, kishivatalnok. Elvette a leányt.

Válahol künn a külvárosban béreltek ki egy kis utvari lakást s ott éltek csendben, boldogságban. Sokáig nem zavarta boldogságukat semmi, sőt inkább még növelte egy kis baba világra jött.

A férj szerette nejét s gyermekét és örömmel gondolt arra a percze, mikor otthagya a katonaságot.

De aztán jött idő, mikor a férjnek eszébe jutott a fényes katonai pálya. Mikor naphosszat ott görnyedt az íróasztal mellett s rőtta egyik betűt a másik után, sokszor eszébe jutott, hogy ő most ur lehetne, elegáns, gavallér ember.

Ilyenkor a feleségére terelte a gondolatát, hogy elűzze magától a kísértést. Hiába. A régi, nagy szerelem kezdett már kihűlni. Az asszonyt már nem találta oly szépnek.

A kezei durvák, vörösek lettek a mindennapi dologtól. Az arca fakó, barnás lett s a termete is mintha formátlanabb lett volna.

A férfit kezdte kizozni az önvád. Lassan-lassan belefészkelődött lelkébe valami erős, vad sóvárgás az után a régi élet után. Kezdett kedvetlen, unalmas lenni.

A felesége is észrevette ezt, de nem igen sokat törődött vele. Egész nap el volt foglalva s nem igen ért reá a férjével törődni. Meg

és 33.8 lesz, úgy, hogy a magyar kvóta a praecipuum beszámításával a jelenlegi állapothoz képest csaknem 24 százalékkal emelkedik. Az osztrák kormány most ennek a legbizalmasabb megegyezésnek a birtokában azon igyekszik, hogy a *Reischrathot munkaképesse* tegye és a magyar kvóta fölemelésére a parlamenti apparátust munkába hozza. Miután az erre szükséges előkészületek hosszabb időt vesznek igénybe, a birodalmi gyűlést csak szeptember végére hívják össze, amikor aztán ott is, itt is megválasztják a kvótabizottságot.

Hogy mennyi hitelre számíthat e hír? — azt persze nem lehet eldönteni s így hozzászólni is korai lenne.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, június 28.

Tallian Béla jóval 10 óra után nyitotta meg az ülést — meglehetősen üres padok előtt. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Pulszky Ágost, Neményi Ambrus a pénzügyi bizottság előadója betérjeszti az állami *ítalmérési jövedékről, a söradó pótlékról* és harmadszor a szeszadó pótlékról szóló törvényjavaslatot jelentését.

Pulszky Ágost, az *Osztrák magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról* szóló törvényjavaslatot betérjeszti.

Elnök: A jelentések napirendre fognak tüzetni.

Szell Kálmán. Ha a. t. Háznak nincs észrevétele, azt vagyok bátor javaslatba hozni, hogy a bankszabadalomra és a valuta dolgokra vonatkozó összes javaslatok ezzel a most beadott jelentésekkel együtt a hétfői ülés napirendjére tűzessenek.

Elnök határozatilag kimondja, hogy a bank szabadalmára és valutára vonatkozó javaslatok a hétfői ülés napirendjére tűzessenek ki és hogy egy általános vita alá vonatnak.

Szerb György betérjeszti a honvédelmi miniszternek törvényjavaslatát a honvédmeház kibővítésénél felmerült költségek engedélyezése iránt.

Thoroszkay Miklós gróf benyújtja a közlekedésügyi bizottság jelentését több *helyi érdekű* vasut tárgyában.

Következik az indítvány és interpellációs könyvek felolvasása.

Az indítvány-könyvbe újabb bejegyzés nincs, ellenben az interpellációs-könyvbe *Visontai* interpellációjára van bejegyezve a belügyminiszter urhoz.

Következik a miniszterelnök határozati javaslatára a *házzabályok módosítására* kiküldött bizottság részére adandó utasítás tárgyában.

Molnár Antal olvassa a javaslatot, melyet a Ház vita nélkül elfogad.

Következik a határozathozatal *Rátkay* László képviselő lemondása tárgyában.

Szell Kálmán: *Rátkay* László az összeférhetlenségi bizottsági tagságáról lemondott, én azt vagyok bátor javaslatba hozni, hogy e tisztelt ház ezen lemondást ne vegye tudomásul és azt ne fogadja el.

Reményem, hogy a képviselő ur a Ház bizalma folytán el fog térni lemondási szándékáról.

A Ház *Rátkay* lemondását nem fogadja el. Következik

a pénzügyi javaslatok

általános tárgyalásának folytatása.

Kossuth Ferencz: *Komjány* Béla t. képviselő társam a függetlenségi párt nevében és megbízásából tegnap részletesen kifejtette a párt álláspontját. Kiterjeszkedett a javaslatoknak minden egyes részleteire, feltárta azoknak előnyeit és hátrányait. E végből csak kötelességet teljesítek, mely pártállásomból folyik és mely abból áll, hogy megragadjak minden alkalmat arra, hogy kimutassam közgazdasági közösségnek e káros voltát.

A fogyasztási adók, jól tudjuk, hogy azelőtt nem folytak be azon államkincstárba, a hol a fogyasztás történik. Így van ez 32 év óta a czukorral és sörrel és így volt ez 1894-ig a szeszszel. Miért volt ez így csak 1894-ig a szeszszel és azon túl nem?

Azért, mint a hogy ki fogom mutatni mert a szeszzen Magyarország nyert a visszatérítésnél Ausztria pedig vesztett.

Arra nézve tehát a miben károsodtunk fenntartott a régi rendszer arra nézve pedig a miben mi nyertünk, 1894 megváltoztatott.

Azt mondja a pénzügyminiszter és az előadó, hogy ezentul a fogyasztási adók annak az országnak a kincstárában fognak befolyjni, a mely országban a fogyasztás történt és azt mondják, hogy ez vivmány. Ezt készséggel elismerem, igenis elismerem, hogy ez előny és viszonyosság, de ez a tény azt bizonyítja, hogy 22 éven át ezen előnyt és viszonyosságot nem birtuk kieszközölni. A függetlenségi pártnak tehát igaz volt, mert ez a párt 31 évig állította azt, a mit most a tisztelt urak elismernek.

A közönségi rendszer, amelynek kifolyása volt a kényszerűség, olyan rendszer, a mely

— Hát magát barátom, ki hívta ide? Talán elítéltette az utat?

A szegény ember arcát pirosra festette a szégyen. Alázatos, szinte félénk hangon szólt a tisztelkedhez.

— Hát nem ismertek? Én vagyok *Déri Pali*. — *Déri* főhadnagyot ismertük — mondotta az egyik tiszt, de az urhoz nem volt még szerencsénk. Nem is kérünk belőle! Ajánljuk magunkat!

A szegény ember felállt s nehéz fáradt lépésekkel ment ki a fényes kávéházból.

Mikor kiért, megállt egy pillanatra. Letörölte az arcát, melyen könnye csurgott végig. S aztán megindult egy mellék utcának, me y oda vezet ki a Duna partra . . .

Folytassam-e tovább? Azt hiszem fölösleges. A vége nagyon mindennapi. Ott olvastam a »*Rendőri Közlöny*«-ben. Egy halottat fogtak ki a Dunából. A halott *Déri Pali* volt, az egykori főhadnagy.

Eltűnt, szertefoszlott az illúzió a boldogságról, a kis két szobás lakásról.

— Eddig a történet, édes Nagysád! A magára maradt asszony sorsáról nem írok semmit. Azt Nagysád képzeletére bízom. De ha majd a menyasszonyi kelengyét varratja, akkor gondoljon arra a szegény asszonyra. Küldjön neki valami kis varrni valót. Bizonyára áldani fogja érte, mert kereshet egypár garast, amiből kenyert vehet éhezõ porontyának.

mellett az ország érdekeit megvédeni nem lehet, még akkor sem, midõn a t. kormány tisztán látja a károsodást.

Ha az országnak eddigi károsodása a kormányok szabad akaratától függött, a károsulást túrni hazaárulás volt, ha pedig kényszer helyzetből folyt, akkor ez a rendszernek rosszaságát bizonyítja.

Ezután kimutatta Magyarország károsodását az elsõ vámszövetség, ugyszintén a második vámszövetség alatt. A javaslatot nem fogadta el.

Weisz Berthold a javaslatok mellett beszél, de õ is élesen elítéli Ausztria kapzsi és öozõ eljárását Magyarországgal szemben. Állítja azonban, hogy Magyarország érdekeit igenis meg lehet védelmezni a 67-iki alapon. Elfogadja a javaslatokat,

Madarász József mielőtt szavazatát megindokolná, egy személyes megjegyzést kell tennie. Tegnap *Komjány* beszéde alatt egy öreg honvéd kihívta a teremből. Mindössze 10 percig volt künn, de ezalatt az idõ alatt néhány szives jó barátja nagyon aggodott miatta, kétszer is kérdezték olyan hangosan, hogy az a naplóba is belekerült. Hol van *Madarász*? Reméli, hogy ezek az aggodó jó barátok immár meg vannak nyugtatva. Ő nem kívánja, hogy mindenki olyan pontos legyen, mint õ, ha távozik pár napra, ezt mindig bejelenti az elnöknek. Ugy kívánják ezt a házzabályok. A mi a javaslatokat illeti, elveti azokat az elsõ szakasztól az utolsóig. Mert valamint *Cato* minden beszédében *Curthago* eltörlését sürgette, õ viszont a közös vámterület eltörlését kívánja mindenkor. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Több szónok nem lévén feljegyezve, elnök a vitát bezárta.

Lukács László: Ez alkalommal csak a parlamenti illem követelményeinek teszke eleget, amidõn pár szóval reflektálni kívánok az elõtem elhangzott beszédekre és különösen *Kossuth* Ferencz t. képviselő ur beszédével kell bövebben foglalkoznom. *Kossuth* Ferencz képviselő ur állította, hogy a közös vámterület mellett a fogyasztási adók tekintetében nem vedhetjük Magyarország érdekeit és a közös rendszer szerint kezelt fogyasztási adók mellett a mi iparunk okvetlenül károsodik és tönkre kell mennie. A képviselő ur ennek a tételnek bizonyítására nem foglalkozott a fogyasztási adó rendszer birálatával, hanem kizárólag egy tétellel, azzal, hogy eddig a termelési adóknál Magyarország Ausztria rovására károsodott.

A most benyújtott törvényjavaslatból kiderül, hogy közös vámterület mellett is lehet a sérelmeket orvosolni. Nem lehet állítani, hogy azok az államférfiak, a kik annak idején a törvényeket alkották, nem lettek volna tekintettel az ország érdekeire. Ha valaki egy másik féllel szerzõdést köt hosszabb időre, azt fogja tapasztalni, hogy egyik vagy másik intézkedésre rá nézve nem elõnyös. És ezt példákkal ilusztrálja. Még világosabban bizonyítható a tévedés az export praemiumok és a bonifikációk megtérítésének kérdésénél. Egy konkrét kérdésben szemrehányást is tett *Kossuth* a kormánynak, midõn azt mondta, hogy a kormány nem tudja keresztül vinni, hogy a szeszfinomítás általánossá tétessék. Jól tudom, hogy ez kívánatos volna, de fájdalom, izlésünknek inkább a közönséges, mint finomított szesz felel meg. Reflektál azután *Weisz* Berthold beszédére és kéri a Házat a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni. (Élénk helyeslés.)

Ezután általánosságban elfogadták.

A részleteknél a miniszter több módosítása után *Psik* Lajos az utolsó javaslatnál konkrét példát hoz fel, hogy ha egy magyar honos Bécsben hal meg, akkor hátrahagyott ingói Bécsben és Magyarországon is illeték alá esnek. Kéri a pénzügyminisztert, hogy ennek megszüntetése iránt intézkedjék.

Lukács László ebben az irányban megnyugtatta *Psik*ket, amennyiben megígéri, hogy a kérdést tanulmányozni fogja.

És ezzel a két javaslatot részleteiben is elfogadták.

Visontai Soma kéri, hogy interpellációját elhalaszthassa, amihez hozzájárulnak.

Tallian Béla a napirendre tesz elõterjesztést. Eszerint a Ház holnap és holnapután nem

aztán az õ lelkébõl is elszállt már az illúzió. Nem látta már férjét olyan szépnek, daliásnak. Sõt mikor úgy néha-néha végig nézett a férje kopottas, szegényes külsején, szinte csodálkozott azon, hogy mit tudott õ ezen az emberen annyira szeretni.

Elfelelte az asszony, hogy õ a daliás, aranyujtásos főhadnagyot szerette meg.

A férfi meglátta, hogy neje sem a régi már. Ez inkább bántotta, ekedvetlenítette. Inni kezdett s nem egyszer heves jelenetek támadtak a férj és feleség között. Egy ilyen alkalomkor a férj erős szemrehányásokat tett nejének, hogy miatta elhagyta fényes pályáját s lett szegény ember, kinek alig van meg a betevõ falatja.

Ez a beszéd fájt az asszonynak, mert még nem hidegült el teljesen férje iránt. De nem szólt férjének semmit.

Az meg ott hagyta az asszonyt s ment a koresmába. Utja a kávéház mellett vitt el. Benézett. A lámpák már megvoltak gyujtva s látta, hogy egy asztalnál néhány tiszt mulat a cigánynyal. Meg ismerte a fiukat, kik hajdan társai voltak.

Valami erős vágyódás fogta el, hogy õ is odaüljön közéjük s mulasson velük együtt gavalléros módon.

Nem tudott ellenállani a sóvárgásnak. Bement a kávéháza s egyenesen odament a tisztetekhez s leült az asztalhoz.

A tiszték csak nézték a kopottas embert. Az egyik főhadnagy aztán odaszólt neki:

tart ülést. Legközelebb pedig szombaton ülészik.

Az ülés délután 1 óra után véget ér.

Az utolsó pillanatban.

— Rend a Bazár-szorosban. —

Most, mikor már a város birtokba veszi a Bazár-szorosban levő házakat, végre a rendőrség is rájött, hogy ott bizony nem valami tágas hely van a kocsik közlekedésére. Ez a körülmény egymagában eléggé igazolja a Bazár-szoros kiszélesítésének égető szükségét.

A rendőrkapitány hivatala a Weiszlovits czégnak betiltotta a kocsiközlekedést az udvarába, továbbá a felhalmozott rengeteg gyulékony anyag miatt helyszíni szemlét tart a kapitányi hivatal.

A rendőrkapitány érdekes rendelete a következő:

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától. 12395—1899.

Nagyvárad város polgármesteri hivatalának 2226—1899 szám alatt kelt leirata, melyben a *Weiszlovits Adolf és fia* temetkezési vállalatnak a Bazárszorosban lévő házában a kocsik közlekedést a házból ki és be eltüntetni rendeli s ebben felhívja a rendőrkapitányi hivatal figyelmét a jelzett ház udvarán lévő s tűzbiztonságot veszélyeztető állapotokra.

Végzés.

A polgármesteri leirat értelmében a szabad közlekedés szempontjából ezennel eltiltatik *Weiszlovits Adolf és fia* temetkezési vállalat attól, hogy a *Bazár-szorosban lévő házában kocsival be vagy ki közlekedjék, ezen tilalom kiterjed a temetkezési vállalat kocsijára*, melyekkel a közlekedés az ottani forgalmat percekig fenntartja és megakadályozza.

Egyben annak konstataálására, hogy a temetkezési vállalat udvarán mily fokban állanak fent a jelzett tűzveszélyes állapotok s minő hatósági intézkedések léptetendők életbe, a helyszíni szemle ezennel elrendeltetik s határidőül folyó évi július hó 1-ső napjának délelőtt 10 órája tüzetik ki.

Ezen szemlére *Papolczy Ferencz* rendőr alkapitány vezetése mellett *Busch Dávid* városi főmérnök és *dr. Baróthy Ákos* városi főorvos, valamint *Mezey Mihály* tűzoltó parancsnok hivatalnak meg, a szemlére rendszeres jegyzőkönyv veendő fel, melyben a panaszlott háztulajdonos észrevételei, valamint a szakértők javaslata felveendő.

Jelen végzés első részében elrendelt rendőri tilalom ellenőrzése, illetve végrehajtásánál *Kápolnay Gyula* rendőrbiztos bizatik meg.

Miről Nagyvárad város polgármesteri hivatala, *Papolczy Ferencz* rendőr alkapitány, *Busch Dávid* városi főmérnök, *dr. Baróthy Ákos* t. főorvos, *Mezey Mihály* tűzoltó főparancsnok, *Kápolnay Gyula* rendőrbiztos végül *Weiszlovits Adolf* végzésileg értesítettek.

Nagyvárad, 1899. jun. 26.

Ifj. *Rimler*,
rendőr főkapitány.

A megfertőzött Körözs.

— A kulturmérnökség véleménye. —

Röviden már megemlékeztünk az aradi kulturmérnökség átiratáról, a melyet a Bihar-Szilágyi olajipar részvénytársaság mező-telegdi gyára által a Körözsebe eresztett vitriol salak ügyében intézett Biharvármegye alispáni hivatalához.

A kulturmérnöki hivatal, bár a helyszíni tárgyalásra meghíva lett, de meg nem jelent, — szükségesnek tartotta a helyi viszonyok megismerését.

Az átirat szerint az aradi kulturmérnökség nem ad érdemleges véleményt, hanem a vízszűrők és tisztítók terveit kéri be. Tehát arra nincs kilátás, hogy a vitriol salak beeresztését eltiltsák, hanem az alagsövezéssel akarnak a bajon segíteni. Nagyvárad város közönségére ez nem elég megnyugtató, mert a rengeteg pénzbe került vízvezeték csak akkor látnánk teljes biztonságban, ha teljesen elzárnák a fertőző anyagot a Körözstől.

A kulturmérnöki hivatal átirata a következő:

Vonatkozással tek. alispán urnak a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. által a mező-telegdi gyártelepen kérelmezett szennyvízvezetés engedélyezése tárgyában f. é. április hó 3-án ide intézett b. átiratára, az abban foglalt becses megjegyzései kapcsán a csatolmányok visszatartása mellett következőkben van szerencsénk válaszolni.

Különösen arra való tekintettel, hogy a helyszíni tárgyalásra annak idején hivatalnok nem nyert meghívást és így nem volt alkalmunk a gyártelep helyi viszonyait, jelesen a szennyvíz levezetés körülményeit a helyszínen közvetlen betekinteni, az ügy érdembeni elbírálása és az említett körülmények közvetlen tanulmányozása érdekéből indokoltnak láttam a gyártelepet megsejmelni. Az e czélból f. é. június hó 8-án megejtett helyszíni eljárásom eredménye folytán kívánatosnak tartom ajánlatba hozni, miszerint kérvényező részvénytársaságot végzésileg utasítani sziveskedjék, a gyártelep szennyvizének összegyűjtését és jelenben használt megszürését részletesen feltüntetve tervezeteknek, nemkülönben a gyártelep mellett a jelenlegi szűrés tökéletesítése czéljából használatba veendő alagsövezési munkálat tervezetének 8 napon belüli benyújtására.

Megjegyezni kívánom ugyanis, hogy a r. t. által legutóbbi időben bevezetett, illetőleg gyakorlatba vett ülepítő és szűrő módszerek mellett, ha az innen kikerülő szennyvizek még alagsövezett és rendes ciklusokban használandó táblákra nyernek kivezetést, ott az alagsövekbe való beszűrenkezés által természetes infiltrálást és csakis ezen szűrés után vezetettek be a recipraist képező Egeres patakba: ezen módszerek megfelelőeknek látszanak azon közegészségügyi követelményeknek, melyek *dr. Frank Ödön* egészségügyi felügyelőnek az ügyiratok közt fekvő véleményében foglaltaknak, más oldalról viszont az eljárás alapjúl szolgáló eredeti tervezetnek ezen pótvázattal leendő kiegészítése azon szempontból szükséges, hogy a szennyvíz szűrése és levezetésének módozatai a kiadandó engedély-okiratban megfelelő körülírást nyerhessenek és hogy ezen módozatok minden időbeni rendőri felügyelete mindezek alapján eszközölhető legyen.

Végül felemlítésével annak, hogy ezen pótvázatok iránt nevezett részvénytársaság képviselőit szóbelileg megfelelően informáltam, a tervezetek benyújtására ajánlatba hozott rövid határidőt azon körülmény tette indokolttá és szükségessé, hogy ezen hivatalunk által tárgyalt ügy, felsőbb hatóságunktól vett utasításhoz képest, a többi folyamatba levő biharmegyei ügyekkel együtt f. é. augusztus hó 1-ig hivatalunk részéről végleges befejezést nyerhessen.

Kelt Aradon, 1899. június 14.

A hivatal főnöke:

Veszprémy,
kir. kulturmérnök.

Biharvármegye fenti átirat vétele után azonnal megkereste a Bihar-Szilágyi olajipar részvénytársaságot, s felhívta, hogy 8 napi határidőn belül a mai szűrő részletes terveit, továbbá a használatba veendő alagsövezés terveit adja be.

Ha mindezekkel pótolva lesznek az iratok, az alispán, mint I. fokú vízjogi hatóság fog dönteni a vízvezetés iránti kérelem tárgyában.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért, Más időben 50 kr.

Junius 29. D. u. 4 órakor az orvosgyűlés gyűlése.

Junius 29. Az iparoktatási bizottság ülése a városház tanácstermében d. e. fél 9-kor.

Junius 30. Az iskolaszék ülése d. u. 3 órakor a városház tanácstermében.

Julius 1. Iparos ifjak tánczestélye a Rhédey-kerti Lővölde-helyiségében.

Julius 1. Nagy-Szalontai Olvasó-Egylet tánczmulatsága a vasuti vendéglőben.

Julius 9. A 48-as Népkör házas tánczvigalma a Karger féle nyári mulatóban.

* **Péter és Pál napja.** Az apostol fejedelmeknek szent Péter és szent Pálnak az ünnepét együttesen tartja ma a kath. világ, amint egykor egy városban és egy napon szenvedtek vértanu halált a keresztény hitért. Az ünnep alkalmából a kath. templomokban ünnepélyes szentmisék és szent beszédek lesznek a szokott időben.

* **Uj tanár a helybeli jogakadémián.** Kedves meglepetés híre jutott hozzánk: új tanárt kapott a helybeli jogakadémia. A művelődés történet tanszékére *Dr. Némethy Gyula*, theologiai tanárt, a Muzeum-egylet titkárát, az ismert, kedvelt tollu, nagy képzettségű és sok oldalu műveltségű irót nevezte ki a miniszter. Azt mondhatjuk, alig találhattak volna alkalmasabb embert arra a katedrara. Őszinte örvendünk rajta, hogy új szép tér nyílt az ő nagy tehetségeinek, örvendünk rajta, hogy neki jutott a feladat, megismertetni a jogász ifjúsággal, — melynek eddig hitszónoka volt — a művelődés történetét s fejleszteni annak műizlését. Hiszszük, hogy díszre lesz a tanári testületnek és tovább is szorgalmas munkása a magyar irodalomnak. Melegen gratulálunk.

* **Uj kuriai bírák.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy *Naményi József* debreczeni, *dr. Avarfy Károly* szegedi és *Jókuthy Albert* budapesti kir. ítélő táblai bírákat Ő Felsége kuriai bírákká kinevezte.

* **Dencs János névünnepe és a kath. tanítók.** E hó 27-én Szent-László napján, mely egyszersmind *Dencs* tb. kanonok születésnapja is, a kath. tantestület az ünnepelt vendégszerető asztalához, volt hivatalos. Az ötödik fogásnál *Dencs János* kerületi tanfelügyelő poharat emelt a nagyváradai tanítókra s a nála megszokott szónoki hévvel, lelkesült beszédben méltatta a tanítók jövőre kiható, áldásdus tevékenységeiket, a vizsgálatok eredménye fölött teljes meglegedését nyilvánítá, hosszú életet kíván a tanítóknak s családjaikban boldogságot. A tanférfiak szemeiből kisugárzó öröm éjlenzésben tört ki, mely után *Domokos Andor*, a testület megbízásából, felköszöntötte *Dencs Jánost* s igen sikerült beszédben méltatta érdemeit. A szeretet, hangoztatá, melylyel meghódította nemcsak a tanítókat, de tapintatos bánásmódjával párosulva a gyermekeket és azok szülőit is. Az emberi kor legvégső határáig egészséget és üde kedélyt kíván Önagságának, s ennek teljesüléseért mindennap imádkozni fognak a tanítók. Azután *Ember György* veterán írónk, alkalmi költeményét nagy hatással szavalta el. Majd *Nagy Lajos* szintén sikerült költeményben mondta el szíve érzelmeit a nagyrabesült tanfelügyelő név- és születésnapja alkalmából. — Hiányos volna, ha meg nem említenők *Kópis József* szellemes tőszóját, melylyel a hitoktatók nesztorát *Kledorfer Lambert* hittanárt éltette. A társaság a legjobb hangulatban a késő délutánig volt együtt

* **A színház-építés a tanács előtt.** A városi tanács tegnapi ülésében foglalkozott a színház-építés kérdésével. Felhatalmazták a polgármestert, hogy *Rimanóczy* Kálmánnak pótajánlata értelmében kösse meg a szerződést s kimondották, hogy a lebontandó házakat átadják *Rimanóczy* Kálmánnak, de tekintettel a közgyűlés határozata ellen bizonyára beérkező felelőre, egyelőre nem adnak utasítást *Rimanóczy* Kálmánnak a színház építésére, hanem *Rimanóczy* a saját felelősségére megkezdheti az építést.

* **A kölni legényegyleti ünnepélyről** néhány sor tudósítást kaptunk, de jelzi tudósítónk — a váradi legényegylet küldöttségének vezetője, — hogy utban van az express. Az ünnepélyre Angliából, Ausztriából, Belgiumból, Hollandiából, Franciaországból, a Németbirodalom tartományából és Magyarországból több mint két ezer küldött érkezett Kölnbe. *Gruscha* bitoros (Bécs) 100 márkát adományozott az ünnepélyre. Az ünnepélyen az ünnepi beszédet *Schäffer* kanonok főelnök mondotta. *Vilmos* császárnak és a pápának üdvözlő táviratokat küldtek. A magyarok ünneplés tárgyát képezték mindenütt. Virágokat szórtak küldötteinkre s a díszgyűlésen lelkesedve dicsőítették a magyarok buzgóságát. Legközelebb, hisszük, részletesen referálhatunk az ünnepélyekről.

* **Uj zsidó temető.** A nagyváradi neolog izr. hitközség azon kérelemmel járult a városi tanács elé, hogy az új központi temetőben jelöljön ki a hitközség részére alkalmas területet. A tanács megbizta a főmérnököt, hogy a kérelemnek megfelelőleg a területet mérje ki s tegyen jelentést. A hitközség a terület megvásárolja a várostól.

* **A városi ügyészek jövedelme.** Nagyvárad városánál, mikor két év előtt a fizetéseket emelték, nem voltak eléggé tekintettel a város két kiváló tisztviselőjére: a főügyészre és alügyészre, s a magán ügyködés révén igen csekély összegű fizetés lett részükre megállapítva. Később ezen intézkedést úgy akarták reparálni, hogy az ügyészek a különböző szerződések készítéséért megállapított díjban részesülhének. Az erre vonatkozólag alkotott szabályrendeletet a miniszter jóváhagyta, akként azonban, hogy a szerződések után befolyó összegek a városi pénztárba vételeztetnek. A tanács a kérdést azzal adta ki a jogügyi bizottságnak, hogy mondjon véleményt, miként lehetne módot találni arra, hogy a befolyó összegek a főügyészt illessék.

* **Próba-járda.** A kir. törvényszék palotája előtt kiépített aszfalt burkolat sokaknak feltűnik, szokatlan színével s lágyágával és mivel a budapesti szakértő vizsgálat eredménye kedvezőtlen volt az anyag minősége és ellenálló képességére nézve, a város nem veszi át a burkolatot. Ezek folytán a városi tanács a jövőben szigorúan jár el az aszfalt burkolatok készítésénél, *Janicsék* mérnök engedélyt kért, hogy próbaburkolatot készíthessen. A tanács már itt kellő szigorral járt el, biztosítékot kért az ajánlattevőtől.

* **A törzsörmosterek fizetésének rendezése.** Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi június hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, a m. kir. honvéd törzsörmosterek szervezésére és szolgálati viszonyaira vonatkozó utasításnak új kiadását jóváhagyta, melynek következtében a régi általános évi 720 korona törzsfizetés, 84 korona ruházati átalány és az idősebbek által egyéb czimen — mint pótdíj — eddig élvezett dotatíók megszüntetése mellett — a folyó évi márczius hó 1-től; tehát visszaható erővel — a következő fizetési fokozatok és fizetések rendszersítették és pedig: I. osztályban 168-nak 1200 korona évi törzsfizetés és 120 korona ruházati átalány, a II. osztályban 110-nek 1008 korona

évi törzsfizetés és 120 korona ruházati átalány és végül a III. osztályban 55-nek 840 korona évi törzsfizetés és 120 korona ruházati átalány. A fenti évi dotatíók mellett még lak- és borbort élveznek.

* **Affer miniszter és egyetem között.** *Wlassics* Gyula kultuszminiszter a múlt hónapban rendeletet intézett a budapesti és a kolozsvári tudományegyetemek tanácsához, a melyben a tanítási és a szüneti időnek új beosztását rendeli el, mivel eddig ugya a tanárok, mint a hallgatók igen sokat várakoztak. A miniszternek a rendelete a közvéleménynél helyeslést, az egyetemi tanárok körében pedig élénk rezszentust keltett és ugya a budapesti, mint a kolozsvári egyetemek tanárai megtették rá észrevételeiket. A budapesti egyetem jogi kara pedig a napokban fölratot intézett a miniszterhez, a melyben arra kéri a minisztert, hogy a rendelkeznek azt a részét, a melyben dorgatorium foglaltatik, vonja vissza, mert ha ezt nem tenné, a fakultás a rendelkeznek ezt a részét nem létezőnek tekintené. A leiratnak a tanítási és szünidei beosztásra vonatkozó rendeleti részét azonban a kar tudomásul veszi és végrehajtja. Egyetemi körökben nagy érdeklődéssel várják e kényes ügyben a miniszter választát.

* **Baranyi Árpád temetése.** A szerencsétlen véget ért váradi és micskei *Baranyi* Árpád holttestét tegnap délután 4 óraker helyezett örök nyugalomra általános részvét között az olasz Nagytemetőben. Délelőtt a holttestet a család tagjainak jelenlétében *Dencs* János cz. kanonok beszentelte. A temetési szertartáson a közelebbi családtagokon kívül megjelent az elhunyt sok ismerőse és barátai: *Csiffra* Gerő, *E. Kovács* Gyula, *Miskolczy* Árpád, *Szücs* István, dr. *Miskolczy* Ferencz, dr. *Mártonffy* Bogdán, *Fráter* Kálmán, *Fényes* Endre, *Ferdényi* Olivér, *Székely* Sándor, *Kürthy* főhadnagy, *Balogh* főhadnagy, *Koós* László, *Gruden* Iván százados, dr. *Szolcsányi* Hugó, *Lázár* Zoltán, *Buzáth* István, *Stark* Gyula stb. A temetési szertartást *Dencs* János cz. kanonok végezte.

* **Az olaszii gazdaközönség mozgalma.** A mostani eszések igen nagy károkat okozott az olaszii gazdaközönségnek, amit még nagyobb fokozat az, hogy a hegyekről jövő víz levezetésére szolgáló patak medre nem lévén elég nagy, a víz a szomszédos vetéseket teljesen tönkre tette. A gazdaközönség mozgalmat indított, hogy a város a patakot kellőleg mélyítse ki, hogy így a gazda közönség meglegyen óva a további károsodástól.

* **A járványkórház bővítése.** Az új járványkórház tudvalevőleg egyelőre csak két pavillonnal lett kiépítve. Dr. *Baróthy* Ákos városi főorvos beadványt intézett a tanácshoz, hogy a *László* járványkórházat még két pavillonnal bővítsék ki. A város tanácsa az építkezést nem eszközöltheti, mivel ez idő szerint erre a célra nincs a városnak pénze.

* **A borhamisítók ellen.** Sopron vármegye hosszú és érdekes feliratot intézett a borhamisítás ügyében, a melyet pártolás végett a törvényhatóságoknak és így Nagyvárad városának is megküldötték. A városi tanács kiadta a feliratot a hegyközség választmányának.

* **Befizetések.** A «Biharmegyei Takarékos és Hitelszövetkezet» befizetéseket az ünnep miatt pénteken d. u. 3—5 fogad el.

x **Dr. Robitsek Ferencz nagymarosi plebános harmadik zarándoklata Lourdesba.** E hires kegyhelyre az idén egy nagyobb számú résztvevőből álló zarándoklat indul dr. *Robitsek* Ferencz esperes plebános lelki vezérlete alatt. A hálókocsival ellátott különvonat augusztus hó 21-én indul Budapestről, Kanizsa—Pragerhof—Marburg—Franzensfeste—Alán át Milánóig, ahol a társaság megpihen. Innen Génua és a Rivisera mentén Marseille-ig folytatja útját, mely második pihenő állomásnak van kiszemelve. Egy napi pihenés után egész Lourdesig utazik a társaság, hová augusztus 26-án reggel érkezik meg. Négy napi időzés után történik a visszautazás szintén külön vonattal Nizzaig s innét 1 napi tartózkodás után Génuaig, honnan ismét 1 napi tartózkodás után Milánó—Verona—Fran-

zensfesten át a társaság szeptember 5-én hazakerkezik. Különös kedvezménykép a visszautazáskor a francia határtól kezdve az együtt utazás kötelezettsége megszűnik s mindenkinek jogában áll a társaságtól elválva, függetlenül tenni meg hazatérő útját. Az egész utazás kizárólag vasúton történik. Részvételi árak: I. oszt. 220 frt. II. oszt. 170 frt, III. oszt. 100 frt 8 napi teljes szálloda ellátással. Részletes programok kaphatók Msgr dr. *Robitsek* Ferencz esp. plébánosnál: Nagymaroson (Hont-megye), ki a jelentkezéseket már most elfogadja.

* **Elveszett f. évi június hó 24-én** este a Schlauch-téren egy angol női esernyő. A szíves megtaláló kéretik azt a kőfaragó-utczai 888. sz. alatt lakó tulajdonoshoz beküldeni, ahol illő jutalomban részesül.

* **Szépírási mutatóványok.** Ritka szép és szabályos íráskorok vannak kitéve a *Laszky* Ármir föltuczai könyv és papirkereskedésének kirakatába. Ezek a nagyváradi felsőkereskedelmi iskola I. oszt. tanulóinak írásgyakorlatai, melyek valóban megérdemlik a megfigyelést és bizonyoságot nyújtanak arról, hogy az illetők idejüket az iskolában észszerűen használták föl, de azonkívül arról is tanuskodnak, hogy *Bihari* Ferencz szaktanár feladatának fényesen megfelelt és méltó azon hírnévre, melyről a szépírási terén megyénk határán tul is ismeretes.

* **Ujítás a fegyenczipar terén.** Azon folytonos panaszok következtében, melyek kereskedők és iparosok részéről már régóta hangzanak a miatt, hogy állami fegyintézetekben egyes iparágakat oly mérvben s akként üznek, hogy az által a helyi ipar sok károsodást szenved. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter indítatva érezte magát oly ujítás meghonosítására, mely az igényeket minden oldalról teljesen kielégíti. Jövőben ugyanis az igazságügyminiszter a rabokat és fegyenczeket oly iparágakkal foglalkoztatja, melyek az országban nem honosak s így a hazai ipar és fegyenczipar közötti verseny meg lesz szüntetve. Így pl. meghonosítja a miniszter a játékszerek készítését. Az első kísérlet minden valószínűség szerint már ujévtől kezdve Budapesten a gyűjtőfogházban és Szegeden a csilagbörtönben viteti keresztül az igazságügyminiszter.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése. A nagyváradi kath. kör választmánya tegnap délután *Dencs* János elnökle alatt ülést tartott, a melyen jelen voltak: *Dús* László, *Gálbory* Sámuel, *Fetser* Antal, *Gábrily* Lajos, dr. *Vucskics* Gyula, *Bereczky* Géza, *Grámm* Sylvester, *Karger* Sándor, *Pekanovits* Imre, *Frankó* Endre, *Nozák* Rudolf, *Jelinek* Ferencz. Dr. *Diószeghy* Győző és *Jelinek* Géza jelentést tettek a kör juniálisának eredményéről, mely örvendetes sikert mutat. A rendes könyvtárnok mellé kiegészítőül választott *Gyenge* Béla a városból eltávozván, helyette *Jelinek* Gézát választották meg. — Julius és augusztus hónapokban a választmány nem tart ülést. Uj tagokul felvétettek: *Olasz* Ákos, ügyvéd *Zeiterer* József birtokos és *Hödl* Román kataszt. főmérnök.

Előadás a legényegyletben. A nagyváradi kath. legényegyletben, daczára alig pár hónapos fennállásának, élénk, mozgalmas élet van naponként. Az életképes, áldásos működésű és czélu egyesület vezető egyénei gondoskodnak róla, hogy a mindennapi szórakozásokon kívül hasznosabb, tanulságos előadásokkal emeljék a tagok szellemi képességét s erkölcsét. Ma csütörtökön délután 5 óraker dr. *Némethy* Gyula theologiai tanár tart tanulságos előadást az egyesület Nagy-Teleki utczai helyiségében.

Szigligeti Társaság új tagjai. A *Szigligeti* Társaság újabb kibocsátott taggyűjtő-ivein a következő új tagok léptek be a társaságba:

Alapító tagokul 50—50 forinttal: Biharvármegye közönsége, Biharvármegyei takarékpénztár, Ifj. Berger Sámuel, Berger Dániel.

Pártoló tagokul: Dr. Bajza Kálmán, Balla Dezső, Balog Vilmos, Bandhauer István, Dr. Bartha László, Bary József, Baranyi András, Baróthy Ákosné, Balásházy Iván, Balásházy Olga, Balásházy Margit, Buday János (B.-Böszörmény), Bécezy Imre (Élesd), Bőcz Géza, Berger Irén, Bognár Sándorné, Bige Sándor, Dr. Bulyovszky Józsefné, Dr. Bulyovszky József, Ifj. Bulyovszky Józsefné, Böszörményi Bella, Czibenszky János (Brátka), Dr. Czifra Kálmán, Czinez Sándor (Budapest), Diósné Brüll Adelle (Sófia), Dobosy Alajos, Engel Ignác, Farkas Etelka, Filip Sándor (A.-Lugos), Fráter Emil, Fényes Manoné, Fuchs Vilmos (Budapest), Fülöp Sándor (Élesd), Füchsl Mór, Fodor László (Rév), Gireaud Vilma, Dr. Gyöngyösi István, Györgyi Antal, Glodiák Ágoston, Özv. Grunwald Henrikné, Harniczky Károlyné, Dr. Heimann József, Dr. Heidelberg Tivadar (Budapest), Hincz Vilmos (Budapest), Hollósy Gyula (Rév), Istvánffy István, Dr. Imrik Péterné, Jakabffy Jakab, (Élesd), Jakabfy Lipótné (Élesd), Jancsó Károly, Dr. Járossy Károly, Juricskay Zoltánné, (Rikosd), Kabaja Antal, Kálmán Sándorné, Kertész Miksa, Kirchner Mór, Dr. Kiss Dénesné, Kolontáry János (Élesd), Kohn Leitner Regina, Léderer Márton (Esküllő), Léderer József (Élesd), Léderer és Kálmányár, Löbl Edéné, Luzsenszky Etelka báróné, Luzsenszky Lenke, báróné, Markovits Sándorné, Dr. Márkus Lászlóné, Miskolczy Barnabásné, Mitteleier Ede, Mezey Vilma, Molnár Géza, Moess Károly, Ifj. Moskovits Mór, Dr. Mayer László, Nagy Ferencz, Novotny S. Alfonz, Oláh Béla, (Serfés), Osváth Lajos, Papp Miklós, Dr. Poyvár Miklósné (Élesd), Poyvár Géza, Poyvár Dénes, Polák Gyula, Ragány János, Dr. Róz Józsefné, Róz Simon, Rosenberg Vilma, Dr. Sámson Mártonné (Élesd), Szücs József, Schöpflin Agost, Schmerovszky József, Schwarcz Mártonné, Schwarcz Margit, Szántay Stefánia, Szántay Laura, Tassy Dalma, Dr. Thury Kálmán, Váradi Manoné, Waldmann Ödön, Wagner József, Vermes Kornél, Weisz Gáborné, Weiszlovits Ilona, Wessselényi Ferencz (Élesd), Wessselényi Kálmán (Czéczeke), Winkler Mártha, Wohl Ilona, Zathureczky Istvánné (Czéczeke), Gr. Zichy Ödön (Élesd), Zodánszky László, Szeles Gyula (Szászfalva).

Az összes tagok létszáma a következő: tiszteletbeli tag 8, rendes tag 102, alapító tag 18, pártoló tag 245373.

Orvosi szakülés. A »Biharvármegyei orvosgyógyászati és Természettudományi egyesület« folyó évi július hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melynek tárgysorozata: dr. Baróthy Ákos: Az iskoláztatás betöltése fertőző betegségek esetén. Dr. Gerő Sándor: A fertőző betegségek kóroktana. Dr. Edelmann Menyhért, egyetemi titkár.

A kiskereskedők társulatának pártolói. A múlt év végén Nagyváradon alakult kiskereskedők társulatának, mely életképességéről már rövid fenállása alatt is többször adott bizonyosságot, már közel 200 tagja van és e szám napról-napra gyarapodik. A társulat helyiségében hetenkint többször találkoznak a tagok s megbeszélnek a közösen érdeklő ügyeket. Ujabbban, különösen *Weintraub* Mór elnök buzgólkodása folytán a helybeli nagyobb vállalatok *alapító-tagokul* léptek be a társulatba. Eddig a *László-malom*, *Emília-malom*, *Adria-malom*, *Léderer s Kálmán-gyár* és *Moskovits* Mór gyáros lépett be, de számosan ígérték még meg belépésüket a gyárosok és nagykereskedők közül. E gyarapodás mindenestre a társulat erősödését és a vezetői iránti bizalmat igazolja.

Igazságszolgáltatás.

Visszautasított verdikt.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyváradai esküdtszék tegnap tárgyalta *Vigrai* József budapesti kőműves írás és a »Tanoncok Lapja« című lap szerkesztője sajtó perét.

Három közlemény volt inkriminálva; két vers és egy társadalmi közlemény, a *Börtön. Mi a börtön? s a Parnaszus.*

Az első két közlemény vers s ezt a btkv. 174. §. feldicsérése valamely büntetendő cselekménynek — alapján volt inkriminálva a kir. ügyészség részéről, míg a Parnaszus osztály elleni izgatásért.

A tárgyalás eredménye az, hogy a törvénytörvényes *egyhárgulag elutasította az esküdtek verdiktjét* s elrendelte, hogy az ügyben más esküdtszék ítélkezze.

A törvénytörvényes ezen végzésére az szolgáltatót alapul, hogy az egyik közleményre 8 szóval négy ellenében mondták ki, hogy izgatást foglalt magában s a vádlott vétkeességének megállapítására már *kilenczen* szavaztak. Így egy esküdt a cikkben nem talált izgatást, mégis a vádlott *bűnösségére* szavazott.

A kir. ügyész a törvénytörvényes ezen végzése ellen semmisségi panaszszal élt.

A tárgyalásról tudósítónk a következőkben számol be:

A tárgyalást *Milye* Gyula kir. törvénytörvényes bíró vezette, a vádhatóságot *Korn* Kajos dr. képviselte.

Az esküdtszék a következőképen alakult meg:

Zámory László, Székely József, Bertsey György, Schweiger Ede, Pekanovits Imre, Füredi László, Barts Arthur, Rendés Vilmos, Cseresnyés Albert, Plander Sándor és Elő János.

Pórtagok: Rozsly Géza és Erődi Hermann.

A tárgyaláson a vádlott nem jelent meg, s így távollétében tartották meg a tárgyalást.

A vádlott a vizsgáló bíró előtt beismerte, hogy a cikkek az ő akaratával lettek az Ujvilágba betéve. Ezt a jegyzőkönyvet felolvasták, amivel a bizonyítási eljárás véget is ért.

A bizonyítási eljárás befejezése után Korn kir. alügyész tartotta meg a vádbeszédet.

Szép beszédben fejtegette a vádlott bűnösségét, kire kérte a bíróságnak a kimondását.

Az esküdtszék mind a három cikkben megállapította a bűncselekményt s mind a háromban *vélkesnek* mondta ki a vádlottat.

A törvénytörvényes azonban a verdiktet az eljárási szabályok 71 §-a alapján nem fogadta el, amennyiben a vétkest több esküdt mondta ki, mint amennyi a bűncselekményt megállapította.

A temető-ügy a kir. Táblán. Már több ízben megemlékeztünk arról a feljelentésről, amelyet a városi tanács tett *Szokolay* Tamás bizottsági tag ellen. Ez ügyben a törvénytörvényes elrendelte a helyszíni szemlét, azonban a tanúk kihallgatást mellőzte. Az ügy felebbeszést folytán a táblára került. A táblán a napokban intézték el a dolgot. A kir. tábla a törvénytörvényes végzését *megsemmisítette* s újabb határozathozatalra utasította.

A primadonna válópöre. Megirtuk annak idején, hogy *Vlád* Gizella, a Magyar Színház primadonnája, válópört indított a férje, *Deák* Péter vidéki színigazgató ellen. Hiába szólította föl a törvénytörvényes *Vlád* Gizellát az életközösség helyreállítására, hiába volt minden békéltetés. A primadonna a törvénytörvényes előtt keréken kijelentette:

— Nem szeretem az aramat, elválok tőle!

A törvénytörvényes ezt a kijelentést ugyan nem fogadta el, válópörtnek s csak akkor mondotta ki a válást, amikor *Deák* Péter hűtlenel-hagyás címén kérte a házasság felbontását. A kir. ítélőtábla helybenhagyta a törvénytörvényes ítéletét s *Asztalos* *Aba* bíró előadása mellett ma a kir. kuria is végleg elválasztotta a feleket.

A Splényi-Engel ügy *Gegnuss* Gusztáv dr. főügyész-helyettes az Engel-féle borhamisítás ügyében már elkészítette terjedelmes indítványát, s át is tette a törvénytörvényeshez. Az ügyészi indítvány *Splényi* báró ellenében — hír szerint — *megszüntetését javasol.*

Tizenhárom éves bűnpör. Még a régi időkben is ritka volt az olyan szelbámos kereskedő, mint *Ormós* *Dávid*, aki most tizenöt esztendeje nyitott butorkereskedést a fővárosban. *Ormós* üynököket utaztatóit s így szóta rá komisz portékáját a tudatlan népre. Az ágensek leginkább *Bosznia*t, *Herczogovinát*, meg *Galicziát* keresték fel s egyenesen a megrendelők becsapására pályáztak.

Gyalásaitat furfangos módon követték el. Az együgyű szegény ember elé, aki hálójukba került, odatettek egy megrendelő lapot, amely alatt teljes váltó-szöveg állott. Persze az illető nem is sejtette, hogy váltót irt alá s ezt csak akkor tudta meg, mikor már *Ormós* be is perelte. És a pör irgalmatlanul folyt, daczára annak, hogy a megrendelő át sem vette a nyakára küldött silány butorokat.

Végre beleavaikozott a dologba a bosznia-hercegovinai kormány s *Ormós*, valamint a volt ágensei *Lebovics* *Márk*, *Selinger* *Sámuel*, *Guth* *Kálmán* és *Weisz* *Sámuel* ellen a bűnpörök egész légiója indult meg. A törvénytörvényes okirathamisítás, csalás és hamis tanulás címmén helyezte őket vád alá, de sokáig nem lehetett ellenük a végtárgyalást megtartani. A vádlottak ugyanis folyton bujkáltak s hiába való volt még a körözése is háromnak: *Ormós*, *Weisz* és *Guth* megszöktek.

Az itt maradt két vádlott: *Lebovics* és *Selinger* ellen mára tüzte ki a törvénytörvényes a tárgyalást, amely tekintettel a panaszosok nagy számára, több napon át fog tartani. A tárgyaláson *Tóth* *Ernő* kir. táblai bíró elnököl. *Lebovics* dr. *Kesits* *Antal*, *Selinger* pedig dr. *Friedmann* *Bernát* védi.

A mai délelőtti tisztán a terjedelmes vádhatározat felolvasásával és a vádlottaknak az általános kérdésekre való kihallgatásával tett el. Ámbár a boszniai károsok közül sokan sem személyesen nem jelentek meg, sem ügyvédvel nem képviseltették magukat, mégis ítéletet valószínűleg csak holnapután hozhat a bíróság.

Munka és Élet. Ilyen című antiszoeciálista lapot alapított *Csete* *Lajos* okleveles gyógyszerész és előfizetési felhívásában kijelentette, hogy minden előfizetőjének ezer korona kölcsönt szerez, azonkívül karácsonyi meliéklet gyanánt egy szabad vasuti jegyet Budapesttől Párisig és vissza nyolcz napi ingyen ellátással.

Csete »hirlapvállalatához« pénzbeszedőket is alkalmazott, akikről 150—300 frt kauceziót kapott. A kauceziókat a koresmában elmulatta, mire ezek kaucezio-sikkasztás miatt feljelentést tettek ellene. Vele együtt a vádlottak padjára került *Bereczky* *Kálmán* nevű irodavezetője is, aki a kauceziós vendégeket az irodájában fogadta.

A kárvallottak között *Horváth* *István* háztulajdonosnak 200 forintja veszett el *Csete* kezén. Ennek volt egy vásott fia, akit csak 200 forintért vette magához *Csete* »*újságíróinasnak*«, minthogy az ő fia már minden pályát odahagyott.

A törvénytörvényes *Csete* *Lajost* hétrendbeli sikkasztásért *negyedfél évi börtönre* és *Bereczky* *Kálmánt* *két évi börtönre* ítélte.

A kir. tábla *Makay* *Dezső* bíró előadása alapján *Csete* büntetését *2 évre és 6 hónapra* és *Bereczkyét* *1 évre* szállította le. *Csete*t szabadlábra helyezték.

TANÜGY.

Beiratások a főreáliskolába. A főreáliskolába a következő iskolai évre már jun. 30-án és jul. 1-én d. e. 9—12-ig be lehet iratkozni. Az igazgatóság.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Csütörtök: d. u. *Mese-ünnep*.
Este *Egy könnyelmű leány*.
Péntek: *Gyurkovics* *lányok* 1-ször.
Szombat: *Gyurkovics* *lányok*.
d. u. *Piroska és a farkas*.
Vasárnap este *Gyurkovics* *lányok*.

A Gyurkovics lányok bemutató első előadása lesz holnap pénteken. *Herczegh* *Ferencz*nek életképe volt a mult színházi évadnak ugynevezett »*Star*«-ja, melyet a budapesti Magyar Színházban adtak, a hol szeretetreméltó ötletségével és mindenekfelett kitünő jelenetelésével egész télen dominálta a műsort. Ná

lunk jó kiosztásban és gondos betanulással kerül színre a darab, melynek főszerepeit *Komlósi, Miklósi Margit, I. Vásárhelyi, Turchányi Olga, Bihari, Bónis, Iványi és Tompa* játszó. Az előadást szombaton és vasárnap megismétlik.

Vendégszereplések. *Follinus* Aurél igazgató több nap óta Budapesten időzik egyrészt új primadonna szerződésére, másrészt pedig a nyári vendégszereplők meghívása végett. Ez utóbbi tekintetben sikerült megnyerni *Ujházi* jövő heti vendégszereplésre, mely alkalommal felfog lépni a következő darabokban: A bűnös, Chrampton mester, Sevillai borbély. Sikertelenül ezenkívül megnyerni nyári vendégszereplésre *Góth Sándort, Fenyvesit és Bilkei Irént*, ez utóbbit szerződéses végett.

Egy könnyelmű leány. *Rittner* Alajos mulatságos felvonásos bohózata kerül holnap színre *Hopp Gyula* zenéjével. Az előadásban résztvesz a színtársulat összes operett személyzete, a czimszerep pedig *Komlóssy Emma* kezére van bízva.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes.

43

Ehhez a férfinhoz készült látogatóba az új pár. Az egész háznép izgatottan várta a vendégeket. Vasárnap délután a vendégek atesti alapos takarítás után nem volt nehéz adat a legkisebb porszemet is eltüntetni. Ragyogott minden, mint a legtisztább tükör. A kertlet megfosztották ékességeitől, hogy a szobákat annál szebben díszíthessék. A vendégszoba bejáratán illatos rózsabetűkkel e nyájas köszöntés volt kirakva: ISTEN HOZOTT! A kiskapuban tele várakozással a ház kormányzója, Márta néni állt legjobb ruháiban öltözötten. Lovasorség gyanánt az utcásarkon kis unokahúga volt kirendelve, leánya egyik nőtestvérének, ki egy helybeli kereskedőnek volt felesége. A leánykának lesnie kellett a vasutról érkező postakocsit, hogy a vendégek közeledtét gyorsan jelezze.

— Jönnék! Jönnék! — kiáltá a gyermek néniéhez futva. Éles szemei mindjárt felismerték a kétfogatost.

— Jönnék! — kiáltott be Márta néni testvérének a házba. Izgatottan megsimította haját és dobogó szívvvel kérdezte magától: milyen lesz az első találkozás ányával? Vajjon barátságos lesz-e mindnyájunkhoz? Ah, mégis csak vakmerőség volt Ferencztől oly gazdag, elkényeztetett, fővárosi hölgyet elvenni!

A kocsit megállt, az utasok leszálltak. Áda megjelenése igen előkelőnek látszott kifogástalanul álló, mesteri szabású öltözetében. Tágra nyílt szemmel, csodálkozva, majdnem zavarodottan nézett körül, mosolyogva viszonozta József kézzorítását és azután odanyújtá Mártának podgyaszát e parancsoló szavak kíséretében:

— Vigye ezt szobámba!

Árny borult Ferencz arcára, átölelte és megcsókolta láthatólag megszorított néniét, míg József szelid mosolygással adta meg a felvilágosítást, hogy ime az ő gondviselője, hűséges Mártája, Ferencznek helyettes anyja.

A nők most megcsókolták egymást, de kissé színpadias volt az ölekezés. A első benyomás el volt hibázva, Ferencz kettőzött szívesége sem tudta szegény Mártát felvidítani.

Féltékeny vezető előkelő ányát, a ki mindenre fitymálva tekintett a neki és urának szánt szobába. Jó, hogy már nem számított köszönetre és dícséretre a nagy fáradságért melylyel a szobát fel díszítette, mert Adának

eszébe sem jutott, hogy őt ekkép megörvendeztesse. Ferencz ragadta meg helyette a szót és megígérte, hogy mihelyt felesége kissé megpihent, a lakószobába fog vele menni, melyben mint Márta közölte, minden készen állt az ünnepi kávéra. Erre az összes rokonság és a család baráti köre teljes számban hivatalos volt. Ferencz ifjabbik bátyja, a szomszéd falu plébánosa is megígérte, hogy vécsernye után fel fogja őket keresni. A jó Márta elfeledte bánatát s egészen beszédes lett, midőn előadta, mennyire örülnek mindnyájan, hogy Ferenczet viszontláthatá és — tette hozzá udvariasan, bár hidegen — nejét ismerni tanulják.

(Folyt. köv.)

NYILTTER.

Valódi Müncheni Pschorrbräu elismert legtartalomdusabb Maláta sör

egész kontinensben a Pschorr
czég műn... sörfőzdéjéből,
kiváló minősége és kellemes íze
folytán a legkedveltebb hűsítő
ital; azonkívül gyógyhatá-
sánál fogva különösen:

**gyomor- és bélbetegek,
a légzőszervek bántalmainál,
továbbá**

**vérszegény vagy gyenge
személyek, végre ideg-
betegek részére orvosi
szaktekintélyek által
legjobban ajánlva.**

A sör

tartósságáért 6 hónapig
kezeskedem.

Kizárólagos főraktár
Nagyvárad és Biharmegye
részére

Kádár János czégnél
Nagyváradon.

Fő-üzlet: Bémer-tér, Bodega és Tejcarnok :
Aldás-utca.

Ára: üvegenként 26 kr.
üvegbetét 10 kr.

Viszont elárúsítók kedvezményben
részesítetnek.

(172.) 2-2.

TAVIRATOK.

Kihallgatás a királynál.

Bécs, június 28. Ő felsége, ma délelőtt Missia biborost fogadta.

A bécsi nunczius betegsége.

Bécs, június 28. Ő felsége többször tudakozódott Talliani pápai nunczius állapotáról, a ki agy-vérömlés következtében megbetegedett. A nunczius állapotában nem történt nagyobb változás, de semmi esetre sincs rosszabbul, mint tegnap volt. (Magy. Táv. Ir.)

Bécs, június 28. (Saj. tud. táv.) Talliani pápai nunczius, kit tegnap oly súlyos szélütés ért, hogy beszélőképességét is elvesztette, ma délelőtt igen rosszra fordult s újabb katasztrófától tartanak.

A párisi események.

Páris, június 28. Angra do Herois-moból (Azóri szigetek) azt jelentik, hogy a Sfax hadihajó, a mely Dreyfust hozza, Fayalban nem állt meg, a mint előre jelentették, hanem megállapodás nélkül folytatta útját.

Páris, június 28. A Gonfalonía amerikai hajó kapitánya azt mondta a matin rennesi tudósítójának, hogy e hó 19-én a Zöld-foknál látta a Sfax hajót, a mely három-négy tengeri mértföldnyi sebességgel haladt. A Sfax elő részén látta Dreyfust, akit nagyon megöregedettnek talált. A hajó négy napig vesztelt a Zöld-foknál. (Magy. Táv. Ir.)

Dreyfus a Sfaxon.

Páris, június 28. A „Confalonía“ amerikai gőzös Brest közelében lévén, kapitánya elmesélte, hogy június 18-án a Zöldfok szigetekről 20 mértföldnyi távolságban látták a Sfax hajót, mely oly lassan ment, hogy azt hitték, valamely szerencsétlenség érte. Ezután — ugymond — körül is hajóztuk a Sfaxot s üdvözlöket is váltottunk. A fedélzeten megpillantottuk Dreyfust. Sokáig néztük a messzelátóval. Barna bluz volt rajta fém gombokkal zsinór nélkül. Nagyon betegesnek látszott. Két matróz vigyázott rá s a fedélzeten volt egy parancsnok és egy hajótiszt is, de úgy látszik mindkettő ignorálta a mi kémleléseinket. Dreyfus — ki negyven éves — hatvanasnak látszik, megtörve s egészen megöszült. Mikor a lobogókat felhúzták, előbb a francziának salutált kétszer, azután az amerikainak egyszer.

Páris, június 28. Az államrendőrség főnöke az ujságíróknak azt mondta, hogy a Sfax éjjel fog kikötni oly helyen, melyet mindenki elől elzárnak. Amint Dreyfus cellájában lesz, megadják az ujságíróknak a felvilágosításokat. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, jun. 28. A rennesi haditörvényszék elnöke *Jonaust* ezredes, *Prongniart*, *Breon*, *Profillet* és *Merle* tüzér őrnagyok, *Parfait*, *Beauvais* századosok.

Püspöki eskük.

Bécs, június 28. (Saját tud. táv.) *Goldis* József és *Sevic* püspökök szombaton fogják Schönbrunnban a király kezébe az esküt letenni. Ez alkalomra *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter Bécsbe utazik, hogy az eskütevésnél assistáljon.

A király betegsége.

Bécs, június 28. (Saját tud. táv.) A királyon erőt vesznek a keresztcsont fájások s fájdalommal éppen nem enyhült, ennélfogva *Kerzl* orvos masszírozni fogja.

Tisztújítás Aradmegyében.

Arad, június 28. (Saját tud. táv.) A Krivány sikkasztás következtében előbb felfüggesztett, utóbb azonban nyugdíjazott tisztviselők helyeit Aradvármegye közgyűlése ma töltötte be. Alispánnak választották egyhangulag *Dálnoky Nagy* Lajost, árvaszéki elnöknek *Nachtnebel* Gyulát, t. főügyésznek *Keresztes* Gyulát, főjegyzőnek *Schill* aljegyzőt.

Párbaj az adó miatt.

Szeged, június 28. (Saját tud. táv.) Dr. *László* városi főorvos és *Molnár* Albert dr. szentesi orvos ma vívtak pisztoly és ennek eredménytelensége után pedig kardpárbajt, melyben mindketten megsérültek. *Molnár* dr. a fején, arcán és kezén, *László* dr. pedig az arcán sérült meg. A párbaj oka a feleknek egymáson elkövetett tettelegessége a szentesi adókövető bizottság ülésén.

A belgiumi zavarok.

Brüsszel, június 28. A brüsszeli munkáspárt elnöksége tegnap este zárt ülést tartott, a melyen elhatározták a brüsszeli munkások általános sztrájkját, hogy ezzel is támogassák a választási törvényjavaslat ellen megindult mozgalmat. A sztrájk július 5-én, vagyis azon a napon kezdődik, a mikor a parlament megkezdi a törvényjavaslat tárgyalását. Az ülésen több szónok annak a reményének adott kifejezést, hogy a vidéki munkások is csatlakoznak a mozgalomhoz. (Magy. Táv. Ir.)

Saragossa, jun. 28. A zavargások ma is ismétlődtek. Az összes üzletek zárva vannak. A lázongó tömeg támadása ellen a katonaság fegyverhez nyult és egy embert megölt, kettőt pedig megsebesített. Harmincz embert letartóztattak. (Magy. Táv. Ir.)

Brüsszel, június 28. A kamara mai ülése elvetette *Vanderveldennek* a szocialista képviselőnek a koesztorok elleni indítványát, amire óriási botrány keletkezett. *Fourmiont* szocialista a szószék előtt megtámadta *Guchtenearé* klerikális képviselőt ki őt népbolonditónak nevezte s földhöz vágta. Ez magával rántotta s a földön hamperegve ütötték egymást.

Ez csak a bevezetése volt egy általános verekedésnek. A szocialisták rávetették magukat ellenfeleikre s rettenetes dulakodás támadt. A szocialisták egyre kiáltották: Éljen a köztársaság, veszekednek a klerikálisok. A miniszterek a parlamenti épületből elmenekültek, a szocialista képviselők pedig a marseilleist énekelve vonultak el. Az ülést berekesztették s a folyton tapsoló, üvöltő közönséget katonaság szorította ki.

Budapest, jun. 28. (Saj. tud. táv.) Belgiumból forradalom híre érkezik, néhány helyen már vér folyt. Brüsszelben a holnapi népgyűlésre készülnek, melyre egy vadászrezd van kirendelve.

Muraviev bukása.

Budapest, jun. 28. (Saj tud. táv.) A krakkói lengyel lapok arról értesülnek Varsóból, hogy *Muraviev* orosz külügyminiszter bukik s utódjának *Obolorszky* herceget, Varsó volt kormányzóját mondják.

Spanyolországi tüntetések.

Madrid, jun. 28. A kamara mai ülésén Dato belügyminiszter egy interpellációra azt válaszolja, hogy a saragossai zavargások ma ismétlődtek és a katonaság a lakosság támadá-

sára kénytelen volt löni, miközben egy embert megölt és kettőt súlyosan megsebesített.

Monterde képviselő azt állítja, hogy a rendőrség olyan embereket is megtámadott, akik nem vettek részt a zavargásokban. Elítéli a prefektus magatartását.

Dato belügyminiszter tiltakozik az ilyen beszéd ellen, a mely csak arra való, hogy a helyzetet még jobban elmérgesítse. A miniszter védelmébe veszi a prefektust és tagadja, hogy Saragossában nyolcz embert megöltek és negyvenet megsebesítettek.

Folavieja hadügyminiszter felolvassa a saragossai parancsnoknak egy táviratát, a mely szerint két tiszt és több katona megsebesült.

Romero azt kérdezi a kormánytól, nem tart-e attól, hogy a mostani mozgalom forradalommal változik és élet-halál harcra vezet. Ma a miniszterek tehetetlenek, adják át helyüket másoknak.

Silvela miniszterelnök azt mondja, hogy mindenekelőtt helyre kell állítani a rendet, csak azután lehet ezt a kérdést tárgyalni. A költségvetést illetően azt mondja a miniszterelnök, hogy a kormány nem tűrhet meg kívülről jövő befolyást. A költségvetés kérdése nem megoldhatatlan kérdés és ő azon lesz, hogy megtalálja a megoldást.

A kamara azután áttért a napirendre.

Madrid, jun. 28. A szenátus ülésén *Almenas* szenátor anarkistáknak nevezte a minisztereket, a mi zajos jelenetre adott alkalmat. *Silvela* miniszterelnök szemére veti *Almenas*-nak, hogy csak botrányt akar provokálni. *Almenas* azt mondja, hogy a kormány ballépései több városban vérontásra adtak okot, *Gonzales* (republikánus) a kereskedelmi kamarák petíciójának felolvasását kéri, mire az elnök azt válaszolja, hogy a petíciót neki személyesen és nem mint a szenátus elnökének adták át. *Silvela* miniszterelnök *Gonzales*-szel szemben kijelenti, hogy a kormány minden törvényes eszközzel be fogja hajítani a kamarában megszavazott adókat. Az az állítás, hogy diktatúrára törekszik, képtelenség. A miniszterelnök végül kijelenti, hogy a költségvetés lényeges részeinek elfogadásához köti tárczáját és a takarékoság mellett érvel.

Az új chillei miniszterium.

Valparaiso, jun. 28. Az új chillei miniszterium következőkép alakult meg: *Silva Cruz* elnök, *Federico Borne*-külsőügy, *Federico Izarra* pénzügy, *Javiert Fiugerde* hadügy. Az új kabinetnek egy konzervatív tagja sincs. (Magyar Táv. Ir.)

Transzvál.

Pretória, jun. 28. (Reuter) *Fischer*, az oranjei végrehajtótanács tagja, a ki már tegnap is tárgyalt az itteni végrehajtótanáccsal, ma folytatta és holnap is folytatja a tárgyalásokat. Hivatalos információt a tárgyalásokról nem adnak, de általában azt hiszik, hogy a választási törvény módosításának részleteiről van szó. Az uralkodó nézet az, hogy az ügy befejezéséhez közeledik.

London, jun. 28. A *Standard*-nak jelentik *Johannesburgból* június 27-iki kelettel, hogy ott erősen tartja magát az a hír, hogy Anglia a *Delagoa-öböl* bejáratánál lévő *Inyack-sziget*et megvette.

New-York, jun. 28. (Reuter.) A *Chicagó* czirkálóhajó tegnap *Tamatavéből* a *Delagoa-öböl*be ment, hogy az esetben, ha transzválban zavarok támadnak, az ottani amerikai alattvalókat megoltalmazza. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőművelésünk állapota.

Azon széleskörű intézkedés, melyet elpusztult szőlőink felújítása érdekében a földművelésügyi miniszter tesz, jól eső örömmel tölti el nemcsak szőlőbirtokosaink, hanem az egész ország keblét. A filoxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló törvény

új reményt adott a csüggedőnek s ennek következményeként már az elmúlt esztendőben újból oly lendületet vett a szőlőtelepítési kedv, hogy a legkevésbé sem kell tartanunk attól, hogy szőlőművelésünk jó hírnevét vissza ne nyerje.

Az 1896-ik év végén a szőlőműveléssel foglalkozó 5770 község közül 2774 község van még filoxera zár alatt s az 1897. év végén a zárlat alá helyezett községek 75-8%-ában vagyis 2105 községben már megkezdték az új telepítést. Katasztrális holdakban kifejezve 37,110 hold az a terület, a melyen a felújítás, illetve új telepítés egyedül 1897-ben foganatosított. Legnagyobb haladást a szegszárdi és kecskeméti szőlészeti kerületekben találjuk; az előbbiben kerekszám 13,000, az utóbbiban 10,000 kat. holddal. A kecskeméti szőlőtelepítési kedv annál nagyobb figyelmet érdemel, mert mint ismeretes nagyon sokan nem jóslottak fényes jövőt az immunis homoki szőlőknek. A jóslás nem következett be, sőt ellenkezőleg a kecskeméti bortermelők sikeres eredménye nemcsak egyeseket, de az államot is arra ösztönözte, hogy egyebütt is hozzálassanak a homoki területek betelepítéséhez.

Ez idő szerint az állam által közvetített és segélyezett homoki szőlőtelepítvények a következők: a verseczi »Fejér telep« 1603 hold, a kubini »Emánuel telep« 942 hold, a károlyfalvi »Vekerle telep« 1185 hold, a komárommegyei »Császári telepítvény« 170 hold, a balatonvidéki »Mária telep« 318 hold, a somogymegyei Hencse községhez tartozó »Tapazdi telep« 906 hold, a szabolcsmegyei »Sóstavi telep« 283 hold, a vácsi telepítvény 100 hold, a veresegyházi telep 450 hold kiterjedésű területtel, melyek legtöbbjén az ültetés befejezéséhez közeledik.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. június hó 27-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 9.20—9.50. Kétszeres buza 7.10—7.40. Rozs 6.90—7.20. Arpa 5.60—6.—. Zab 5.40—5.60. Tengeri: 4.70—5.—. Borsó 15.—. Lencse 17.—. Bab 6.30. Köleskása 11.50. Burgonya 2.80. 100 kiló lángliszt 16.—, zsemlyeliszt 15.50, fehérkenyér liszt 14.80, barnakenyér liszt 13.50, széna fuvarral 2.20, szalma 70. Szalonna 58.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkg alom-szalma —04. 1 köbm. bükkfa 3.25, tölgyfa 3.10, cserfa 3.35. 100 kiló marhahús 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Új-bor —40. Pálinka —32. Szilva pálinka —80. Szesz 95.—. 1 mm. kősó 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju 1.10—1.30, magyar gyapju 40—45. Egy hektoliter ó-bor 34.—, új bor 26.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.—. köles 5.50, repce —.—, dió 16.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —10, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 30, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 11. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. lucznermag —.— 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi június 27-ről Tiszta buza körülbelül 650 hltr, kétszeres buza 120 hltr, rozs 280 hltr, árpa 120 hlt, zab 270 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 400 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 135 drb, félhizott 260, sovány 180, süldő 360, malac: 600, hizott marha 70, jármás ökör 2600, fejős tehén 1300, borju 920, bivaly 36, juh és kecske 670, ló 3792.

Marha ártáblázat 1899. június 27-ről Egy pár első rendű jármás ökör 300—370, egy pár másodrendű jármás ökör 240—295, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—195, 1 drb fejős tehén 55—120. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 75—100. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 55—80, 1 drb. veres borju 11—17, 1 drb. fél éves borju 18—30, 1 drb, egy éves borju 27—42, két éves borju 38—75, 1 drb hizott sertés 42—70, 1 pár fél éves 19—23. 1 pár egy éves sertés 32—42, 1 pár két éves serés 43—68, egy drb igás ló 60—125, 1 pár ökör bőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

V A S U T I M E N E T R E N D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Szá. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-K >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szege				Szege—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szege ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Oroszáza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50
Cséffa >	11 0	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán >	† 7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46		
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
Oroszáza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szege >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 —	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 3	
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 09	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 32	
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Új-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 55	
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 39	
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 23	
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 02	
Dused >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 14	
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Szakál >	7 48	7 49	
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 13	
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dused >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 38	
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13	
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 32	
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20	
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—	B.-Püspöki >	7 17	5 59	—	Érselind >	5 37	6 01	
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 34	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	Bihar >	7 44	6 22	—	Székelyhid >	6 14	6 46	
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Paptamási >	8 13	6 48	—	Nagykágya >	6 27	7 00	

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 06	—
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—

Fürdő-vonatok.																						
Menetdíj krban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetdíj krban közuti vasuton									
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.								
—	—	—	9 05	11 27	—	—	5 38	—	—	10 23	—	—	—	—								
—	—	—	9 12	11 32	2 34	4 25	5 44	7 25	9 14	10 28	—	—	—	—								
30	15	10	8 55	11 17	02 20	4 11	5 28	7 11	9 00	10 13	—	—	—	—								
40	22	15	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	8 42	10 —	—	—	—	—								
40	22	15	8 38	11 —	02 03	3 47	5 11	6 54	8 38	—	—	—	—	—								
40	22	15	8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	6 43	8 23	9 53	—	—	—	—								
												Érkezéskor										
												Indul										
												Nagyvárad	7 30	9 50	—	—	4 05	—	—	8 58	—	—
												Nagyvárad vásártér	7 20	9 40	1 05	2 36	3 50	5 52	7 33	—	—	—
												Várad-Velenceze	7 40	10 —	1 40	3 01	4 15	6 07	7 48	9 15	10	08
												Rontó	7 54	10 14	1 33	3 14	4 29	6 20	8 01	9 29	30	25
												Püspök-fürdő	7 59	10 19	1 38	3 19	4 34	6 25	8 06			

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 28.

Irányzat nyugodt.

hitel	—	—	—	—	—	354.70
hitel	—	—	—	—	—	383.25
asut	—	—	—	—	—	350.40
irányi	—	—	—	—	—	301.50
jelzálog	—	—	—	—	—	244.75
gáni	—	—	—	—	—	331.—
kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
svasut	—	—	—	—	—	225.—
leszámitoló	—	—	—	—	—	353.25
k	—	—	—	—	—	104.25
t közuti	—	—	—	—	—	404.50
delmi	—	—	—	—	—	101.50
ut	—	—	—	—	—	6508.

Határidők.

Budapest, június 28.

zárú buzában az irányzat lanya volt, m. forgalom mellett az árak 10—15 sőbban jegyeztettek.

Áprilisra	—	—	—	—	—	—
októberre	—	—	—	—	—	9.13
1. jul.	—	—	—	—	—	4.50
2. szre	—	—	—	—	—	7.14
3. szre	—	—	—	—	—	5.62
1. augusztusra	—	—	—	—	—	—

Bécs, június 28.

Irányzat nyugodt.

hitel	—	—	—	—	—	869.75
r hitel	—	—	—	—	—	886.—
vasut	—	—	—	—	—	845.75

Hivatalos árfolyamok

Besti áru- és értéktőzsdén 1899. július 8-án.

nyjáradék 4%	—	—	—	—	—	119.—
ronajáradék	—	—	—	—	—	96.20
uti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	119.50
uti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
etivasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.25
ltehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	35.50
og megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.60
avón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	96.75
remény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	160.50
ozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.25
adék papírban	—	—	—	—	—	100.—
adék ezüstben	—	—	—	—	—	99.80
adék aranyban	—	—	—	—	—	119.25
ona járadék	—	—	—	—	—	100.—
msorsjegyek	—	—	—	—	—	139.—
gyar bankrészvény	—	—	—	—	—	910.—
lbankrészvény	—	—	—	—	—	389.50
lntézeti részvény	—	—	—	—	—	370.80
	—	—	—	—	—	346.25
arany (Napoleond'or)	—	—	—	—	—	9.55
almi márka	—	—	—	—	—	58.95
a	—	—	—	—	—	120.50
arany	—	—	—	—	—	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKOR.

58. szám. Kisbérlet 58. szám.
Páros.

Itörtökön, 1899. június 29-én

országos nemzeti színház személyzetével:

után 4 órakor. Fél helyárrakkal.

SE-ÜNNEP.

ermek előadás két szakaszban.

Első szakasz:

özlet», előadja	L. Fái Szeréna.
se a Kőművesek Juliskájáról	
Mari néni, előadja:	Miklósi Ilona,
ribiri nóta» írta Gara	
si, felolvassa	L. Fái Szeréna.
«Csi az óvodában. Tréfás	
és jelenet.	
csika	Nyárai Antal,
óvodás leányka	Komlósi Emma.
afias versek,» írta Pósa	
si, előadja:	Tompa Kálmán.

Második szakasz:

ente és Szászország

Csalóka Péter viselt dolgai.

bohózat 1 felvonásba. Irta: Gara Á.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal.

Egy könnyelmű leány.

Énekes bohózat 3 felvonásban, 7 képben. Irta: Bittner Alajos. Zenéjét szerző: Hopp Gyula. Fordította: Lászi Vilmos.

I. Kép. »Összeesküvés a szatócsboltban.« II. Kép. »A gonosz szomszédok.« III. Kép. »Valami iczipiczi.« IV. Kép. »A zenedühönczök az irodában.« V. Kép. »Az adások börtöne.« VI. Kép. »A könnyelmű leány.« VII. Kép. »Mindnyájan dörmögnek.«

Helyárrak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap pénteken, 1899. június 30-án

itt először.

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferencz.

A szerkesztői felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

2854/899 T.

Árverési hirdetmény.

Thury Ignác belényesi lakos végrehajtónak Driha Koszte József és Driha Koszte Tódor dragotyáni lakos végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 28 frt 15 kr. közjegyzői díj, 4 frt 40 kr. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 6 frt 65 kr. és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881: IX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a belényesi kir. járásbírótság területén fekvő Dragotyán községben fekvő, a dragotyáni 135. sz. tjkvben a I. 11—20 rsz. a. foglalt ingatlanokból B. 4 és 7—8. rsz. a. bejegyzés szerint Driha Koszte József és kiskoru Driha Koszte György és kiskoru Driha Koszte Tódort illető 2/3 részre 478 frt 66 krban ezennel megállapított kikiáltási árban, elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőtől 1899. évi július hó 17-ik napjának d. e. 10 órája Dragotyán község házához tüzetik ki.

Árverésen szándékozók tartoznak az ingatlant becsárának 10%-át vagyis 47 frt 86 kr készpénzben, vagy az 1881: IX. t.-cz. 42 §-ában jelzett tanfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. IX. 170. §-a értelmében a bapatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első 1/3 részlet az árverés napjától számított 15 nap a második 1/3 részlet 30 nap a harmadik 1/3 részlet 45 nap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5 százalékos kamattal fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Dragotyán község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Belényesen a kir. bíróság mint tkv. hatóságnál 1899. évi május hó 10-ik napján.

Petrovits Ferencz,
kir. albiró.

(188) 1—1

Gépez,

ki szakmáját tökéletesen érti, a cséplési idényre állást keres. **Jó bizonyítványokkal rendelkezik.**

Ajánlatot elfogad Nagyvárad, Halász-utca 590. sz. a. lakásán

Cseke Imre,
gépész.

(187.) 1—3.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBA-FESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, **firnisz butor és koci-lackok.**

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLO ecsetek

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár **szoba-padló lackokban. 5 féle színben egy 1 kilós doboz ára 75 kr.**

Árjegyzek kívánatra ingyen!

(167.) 10—50

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!